

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a cincea)

5 februarie 2020*

„Trimitere preliminară – Regulamentul (UE) 2016/399 – Codul Frontierelor Schengen – Control la frontierele externe – Resortisanți ai unor țări terțe – Articolul 11 alineatul (1) – Ștampilarea documentelor de călătorie – Ștampilă de ieșire – Determinarea momentului ieșirii din spațiul Schengen – Înrolarea unor marinari la bordul unor nave amarate pe termen lung într-un port maritim”

În cauza C-341/18,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Raad van State (Consiliul de Stat, Țările de Jos), prin decizia din 9 mai 2018, primită de Curte la 24 mai 2018, în procedura

Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

împotriva

J. și alții,

cu participarea:

C. și H. și alții,

CURTEA (Camera a cincea),

compusă din domnul E. Regan (raportor), președinte de cameră, domnii I. Jarukaitis, E. Juhász, M. Ilešić și C. Lycourgos, judecători,

avocat general: doamna E. Sharpston,

grefier: doamna M. Ferreira, administratoare principală,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 6 iunie 2019,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru J. și alții, de K. Boele, avocat;
- pentru guvernul neerlandez, de P. Huurnink, de M. K. Bulterman și de H. S. Gijzen, în calitate de agenți;

* Limba de procedură: neerlandeza.

- pentru guvernul german, inițial de T. Henze, de R. Kanitz și de J. Möller și ulterior de aceștia doi din urmă, în calitate de agenți;
- pentru guvernul elen, de S. Chala, de C. Fatourou și de G. Konstantinos, în calitate de agenți;
- pentru Comisia Europeană, de G. Wils și de J. Tomkin, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatei generale în ședința din 17 octombrie 2019,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 11 alineatul (1) din Regulamentul (UE) 2016/399 al Parlamentului European și al Consiliului din 9 martie 2016 cu privire la Codul Uniunii privind regimul de trecere a frontierelor de către persoane (Codul Frontierelor Schengen) (JO 2016, L 77, p. 1, denumit în continuare „Codul Frontierelor Schengen”).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (secretarul de stat pentru justiție și securitate, Țările de Jos) (denumit în continuare „secretarul de stat”), pe de o parte, și J. și alții, resortisanți ai unor țări terțe având calitatea de marinari, pe de altă parte, în legătură cu refuzul de a aplica o șampilă de ieșire din spațiul Schengen pe pașapoartele acestora din urmă la momentul înrolării lor pe nave amarrate pe termen lung în portul Rotterdam (Țările de Jos).

Cadrul juridic

Codul Frontierelor Schengen

- 3 Considerentele (6) și (15) ale Codului Frontierelor Schengen enunță:

„(6) Controlul la frontiere există nu numai în interesul statului membru la ale cărui frontiere externe se aplică, ci și în interesul tuturor statelor membre care au eliminat controlul la frontierele lor interne. Controlul la frontiere ar trebui să contribuie la combaterea imigrației ilegale și a traficului de ființe umane, precum și la prevenirea oricărei amenințări la adresa securității interne, a ordinii publice, a sănătății publice și a relațiilor internaționale ale statelor membre.

[...]

(15) Pentru a evita timpul de așteptare excesiv de îndelungat la punctele de trecere a frontierei, ar trebui să fie posibil să se dispună o relaxare a verificărilor la frontierele externe în cazul unor circumstanțe excepționale și neprevăzute. Șampilarea sistematică a documentelor resortisanților țărilor terțe rămâne obligatorie în cazul unei relaxări a verificărilor la frontiere. Șampilarea permite stabilirea cu certitudine a datei și a locului de trecere a frontierei, fără a stabili în toate cazurile dacă au fost efectuate toate măsurile de control al documentelor de călătorie.”

- 4 Articolul 1 din acest cod, intitulat „Obiect și principii”, prevede:

„Prezentul regulament prevede absența controlului asupra persoanelor la trecerea frontierelor interne dintre statele membre ale Uniunii.

Prezentul regulament stabilește normele aplicabile controlului asupra persoanelor la trecerea frontierelor externe ale statelor membre ale Uniunii.”

5 Articolul 2 din codul menționat, intitulat „Definiții”, are următorul cuprins:

„În sensul prezentului regulament, se aplică următoarele definiții:

1. «frontiere interne» înseamnă:

- (a) frontierele terestre comune, inclusiv frontierele fluviale și pe lacuri ale statelor membre;
- (b) aeroporturile statelor membre destinate zborurilor interne;
- (c) porturile maritime, fluviale și cele aflate pe lacuri ale statelor membre pentru legăturile interne regulate cu feribotul;

2. «frontiere externe» înseamnă frontierele terestre ale statelor membre, inclusiv frontierele fluviale și pe lacuri, frontierele maritime, precum și aeroporturile, porturile fluviale, porturile maritime și porturile aflate pe lacuri, cu condiția să nu fie frontiere interne;

[...]

8. «punct de trecere a frontierei» înseamnă orice punct de trecere autorizat de autoritățile competente pentru trecerea frontierelor externe;

[...]

10. «control la frontiere» înseamnă activitățile efectuate la frontiere, în conformitate cu prezentul regulament și în sensul acestuia, ca răspuns exclusiv la intenția de a trece o frontieră sau la trecerea unei frontiere, indiferent de orice alte considerente, constând în verificări la frontiere și în supravegherea frontierelor;

11. «verificări la frontiere» înseamnă verificările efectuate la punctele de trecere a frontierei pentru a se asigura că persoanele, inclusiv mijloacele de transport ale acestora și obiectele aflate în posesia lor, pot fi autorizate să intre pe teritoriul statelor membre sau să îl părăsească;

[...]”

6 Potrivit articolului 5 din Codul Frontierelor Schengen, intitulat „Trecerea frontierelor externe”:

„(1) Frontierele externe nu pot fi trecute decât pe la punctele de trecere a frontierei și în timpul programului de funcționare stabilit. Programul de funcționare este indicat clar la punctele de trecere a frontierei care nu sunt deschise 24 ore pe zi.

Statele membre comunică Comisiei lista punctelor lor de trecere a frontierei, în conformitate cu articolul 39.

(2) Prin derogare de la alineatul (1), pot fi permise excepții de la obligația de trecere a frontierelor externe numai prin punctele de trecere a frontierei și în timpul programului de funcționare stabilit:

[...]

(c) în conformitate cu normele specifice prevăzute la articolele 19 și 20 în coroborare cu anexele VI și VII.

[...]”

7 Articolul 6 din acest cod, intitulat „Condiții de intrare pentru resortisanții țărilor terțe”, prevede:

„(1) Pentru șederile preconizate pe teritoriul statelor membre pentru o perioadă de maximum 90 de zile în orice perioadă de 180 de zile, ceea ce implică luarea în considerare a ultimei perioade de 180 de zile precedente fiecărei zile de ședere, condițiile de intrare pentru resortisanții țărilor terțe sunt următoarele:

(a) să fie în posesia unui document de călătorie valabil care să permită titularului să treacă frontiera [...]

[...]

(b) să fie în posesia unei vize valabile, în cazul în care aceasta este cerută în temeiul Regulamentului (CE) nr. 539/2001 al Consiliului [din 15 martie 2001 de stabilire a listei țărilor terțe ai căror resortisanți trebuie să dețină viză pentru trecerea frontierelor externe și a listei țărilor terțe ai căror resortisanți sunt exonerati de această obligație (JO 2001, L 81, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 3, p. 97)], cu excepția cazului când respectivii resortisanți sunt titulari ai unui permis de ședere valabil sau ai unei vize de lungă ședere valabile;

[...]

(2) În sensul aplicării alineatului (1), data intrării se consideră ca fiind prima zi de ședere pe teritoriul statelor membre, iar data ieșirii se consideră ca fiind ultima zi de ședere pe teritoriul statelor membre. Perioadele de ședere autorizate în temeiul unui permis de ședere sau a unei vize naționale de lungă ședere nu sunt luate în considerare la calcularea perioadei de ședere pe teritoriul statelor membre.

[...]

(5) Prin derogare de la alineatul (1):

[...]

(b) resortisanții țărilor terțe care îndeplinesc condițiile menționate la alineatul (1), cu excepția celor menționate la litera (b), și care se prezintă la frontieră pot fi autorizați să intre pe teritoriul statelor membre dacă la frontieră este eliberată o viză în conformitate cu articolele 35 și 36 din Regulamentul (CE) nr. 810/2009 al Parlamentului European și al Consiliului [din 13 iulie 2009 privind instituirea unui Cod comunitar de vize (Codul de vize) [(JO 2009, L 243, p. 1, rectificare în JO 2013, L 154, p. 10)].

[...]”

8 Articolul 8 din Codul Frontierelor Schengen, intitulat „Verificările la frontiere efectuate asupra persoanelor”, prevede la alineatul (3):

„La intrare și la ieșire, resortisanții țărilor terțe fac obiectul unei verificări amănunțite astfel:

(a) verificarea amănunțită la intrare include examinarea îndeplinirii condițiilor de intrare stabilite la articolul 6 alineatul (1) și, după caz, a documentelor care autorizează șederea și exercitarea unei activități profesionale. Aceasta cuprinde o examinare detaliată a următoarelor elemente:

[...]

- (iii) examinarea ștampilelor de intrare și de ieșire de pe documentele de călătorie ale resortisantului țării terțe în cauză, în vederea verificării, prin compararea datelor de intrare și de ieșire, dacă persoana nu a depășit durata maximă de ședere autorizată pe teritoriul statelor membre;

[...]

- (h) pe lângă verificările menționate la litera (g), verificările amănunțite la ieșire pot să cuprindă, de asemenea:

[...]

- (ii) verificarea dacă persoana nu a depășit durata maximă de ședere autorizată pe teritoriul statelor membre;

[...]”

- 9 Articolul 11 din acest cod, intitulat „Ștampilarea documentelor de călătorie”, are următorul cuprins:

„(1) Se ștampilează sistematic toate documentele de călătorie ale resortisanților țărilor terțe, la intrare și la ieșire. Ștampilele de intrare și de ieșire se aplică în special pe:

- (a) documentele care conțin o viză valabilă, permițând resortisanților țărilor terțe să treacă frontiera;
- (b) documentele care permit resortisanților țărilor terțe cărora li s-a eliberat o viză la frontieră de către un stat membru să treacă frontiera;
- (c) documentele care permit resortisanților țărilor terțe care nu fac obiectul unei obligații de viză să treacă frontiera.

[...]

- (3) Nu se aplică ștampilă de intrare sau ștampilă de ieșire:

[...]

- (c) pe documentele de călătorie ale marinarilor, prezenți pe teritoriul unui stat membru doar pe perioada escalei navei în zona portului de escală;

[...]”

- 10 Articolul 13 din codul menționat, intitulat „Supravegherea frontierelor”, prevede la alineatul (1):

„Supravegherea frontierelor are drept principal obiectiv prevenirea trecerilor frauduloase ale frontierei, combaterea criminalității transfrontaliere și luarea de măsuri împotriva persoanelor care au trecut ilegal frontiera. [...]”

- 11 Articolul 19 din același cod, intitulat „Dispoziții speciale referitoare la diferitele tipuri de frontiere și mijloacele de transport utilizate pentru trecerea frontierelor externe”, prevede:

„Dispozițiile speciale prevăzute în anexa VI se aplică verificărilor efectuate la diferitele tipuri de frontiere și cu privire la diferitele mijloace de transport utilizate pentru trecerea frontierelor externe.

Respectivele dispoziții speciale pot conține derogări de la articolele 5 și 6 și de la articolele 8-14.”

- 12 Articolul 20 din Codul Frontierelor Schengen, intitulat „Dispoziții speciale referitoare la verificarea anumitor categorii de persoane”, prevede la alineatul (1):

„Dispozițiile speciale prevăzute în anexa VII se aplică următoarelor categorii de persoane:

[...]

(c) marinari;

[...]

Respectivele dispoziții speciale pot conține derogări de la articolele 5 și 6 și de la articolele 8-14.”

- 13 Anexa VI la acest cod privește, potrivit titlului acesteia, „[d]ispoziții speciale privind diferitele tipuri de frontiere și mijloacele de transport utilizate pentru trecerea frontierelor externe ale statelor membre”.
- 14 Punctul 3 din această anexă, intitulat „Frontiere maritime”, conține un punct 3.1, el însuși intitulat „Proceduri generale de verificări a traficului maritim”, care are următorul cuprins:

„3.1.1. Verificarea navelor se efectuează în portul de sosire sau de plecare sau într-o zonă prevăzută în acest scop, situată în imediata apropiere a navei sau la bordul navei aflate în apele teritoriale, astfel cum au fost definite de Convenția Organizației Națiunilor Unite asupra dreptului mării, semnată la Montego Bay la 10 decembrie 1982, intrată în vigoare la 16 noiembrie 1994, ratificată de Regatul Țărilor de Jos la 28 iunie 1996, și aprobată în numele Comunității Europene prin Decizia 98/392/CE a Consiliului din 23 martie 1998 (JO 1998, L 179, p. 1, Ediție specială, 04/vol. 4, p. 103)]. Statele membre pot încheia acorduri în baza cărora controalele pot fi, de asemenea, efectuate, în timpul trecerii frontierelor sau la sosirea sau plecarea navei, pe teritoriul unei țări terțe, cu respectarea principiilor prevăzute la punctul 1.1.4.

[...]

3.1.5. Comandantul informează autoritatea competentă despre plecarea navei în timp util și în conformitate cu normele în vigoare în portul respectiv.”

- 15 Anexa VII la codul menționat, intitulată „Dispoziții speciale pentru anumite categorii de persoane”, conține un punct 3, el însuși intitulat „Marinarii”, care prevede:

„Prin derogare de la articolele 5 și 8, statele membre pot autoriza marinarii care dețin un carnet de marinar eliberat în conformitate cu Convențiile Organizației Internaționale a Muncii (OIM) nr. 108 (1958) sau nr. 185 (2003) privind actele de identitate ale personalului navigant, Convenția privind facilitarea traficului maritim internațional (Convenția FAL) și cu dreptul intern relevant să intre pe teritoriul statelor membre și să meargă la țărm în zona portului unde face escală nava sau în localitățile limitrofe sau să iasă de pe teritoriul statelor membre, întorcându-se pe nava lor, fără să se prezinte la un punct de trecere a frontierei, cu condiția să figureze pe lista echipajului navei de care aparțin, care a fost în prealabil transmisă pentru verificare de către autoritățile competente.”

[...]”

Codul de vize

- 16 Articolul 35 din Regulamentul nr. 810/2009, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (UE) nr. 610/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 (JO 2013, L 182, p. 1) (denumit în continuare „Codul de vize”), intitulat „Vizele solicitate la frontiera externă”, prevede la alineatul (1):

„(1) În situații excepționale, vizele se pot elibera la punctele de trecere a frontierei dacă sunt îndeplinite următoarele condiții:

[...]

(c) întoarcerea solicitantului în țara sa de origine sau de reședință sau tranzitarea de către acesta a unor state altele decât statele membre care aplică integral acquis-ul Schengen este considerată certă.”

- 17 Articolul 36 din acest cod, intitulat „Vizele eliberate navigatorilor în tranzit la frontiera externă”, prevede:

„(1) Navigatorii cărora li se cere să dețină o viză la trecerea frontierelor externe ale statelor membre pot obține vize în scopul tranzitului la frontieră dacă:

(a) îndeplinesc condițiile specificate la articolul 35 alineatul (1); și

(b) trec frontiera în cauză în scopul îmbarcării, reîmbarcării sau debarcării de pe un vas pe care urmează să lucreze sau pe care au lucrat ca navigatori.

(2) Înainte de a elibera o viză la frontieră unui navigator în tranzit, autoritățile naționale competente se conformează normelor stabilite în anexa IX partea 1 și se asigură că informațiile necesare privind navigatorul în cauză au fost schimbate prin intermediul unui formular pentru navigatori în tranzit completat corespunzător, în conformitate cu anexa IX partea 2.

[...]”

- 18 Anexa IX din codul menționat cuprinde o parte 1 care, potrivit titlului acesteia, prevede „[n]orme[le] privind eliberarea de vize la frontieră pentru navigatorii în tranzit supuși obligației de viză”. Partea 2 din această anexă prevede modelul de formular referitor la navigatorii în tranzit supuși obligației de viză.

Litigiul principal și întrebarea preliminară

- 19 J. și alții sunt marinari resortisanți ai unor țări terțe care au intrat în spațiul Schengen prin Aeroportul internațional Schiphol din Amsterdam (Țările de Jos), înainte de a se deplasa pe cale terestră în portul maritim din Rotterdam, în scopul de a se înrola pe nave specializate, ce navighează în mod autonom, care fac obiectul unui amaraj de lungă durată în acest port, pentru a efectua la bord, fără ca aceste nave să părăsească portul menționat, diverse lucrări destinate pregătirii instalării în mare, printre altele, de platforme petroliere și de oleoducte. La sfârșitul perioadei lor de muncă la bord, care se ridică, după caz, la cinci sau la zece săptămâni, acești marinari fie s-au deplasat pe cale terestră la Aeroportul internațional Schiphol din Amsterdam, fie au navigat pe nava în cauză.

- 20 Atunci când, la diferite date în cursul lunilor ianuarie-martie 2016, acești marinari s-au prezentat la Zeehavenpolitie Rotterdam (Poliția portului maritim din Rotterdam, Țările de Jos), autoritatea națională responsabilă cu controlul la frontiere în portul Rotterdam, comunicând intenția lor de a se

înrola pe o navă amarată în acest port, această autoritate, îndepărtându-se de la practica urmată anterior, a refuzat să aplice o șampilă de ieșire pe documentele de călătorie ale acestora, motivând că data la care nava în cauză va părăsi în mod efectiv portul respectiv și, prin urmare, spațiul Schengen nu era precizată.

- 21 J. și alții, precum și anumiți operatori de nave, și anume C. și H. și alții, au sesizat secretarul de stat cu căi de atac administrative pentru a contesta aceste refuzuri. Subliniind că, în conformitate cu o practică constantă a autorităților neerlandeze, o astfel de șampilă fusese întotdeauna eliberată marinarilor în momentul înrolării lor, independent de aspectul dacă aceștia din urmă vor părăsi portul în scurt timp la bordul unei nave, ei susțineau că noua practică a poliției din portul maritim din Rotterdam avea drept consecință faptul că, în calitate de resortisanți ai unor țări terțe autorizati, în principiu, să rămână în spațiul Schengen pentru o perioadă de maximum 90 de zile într-o perioadă de 180 de zile, durata șederii autorizate a marinarilor respectivi în spațiul Schengen ar expira mai rapid. În plus, fiind obligați să aștepte expirarea unui termen de 180 de zile înainte de a intra din nou în spațiul Schengen, acești marinari ar suferi o pierdere de venituri.
- 22 Prin deciziile adoptate în cursul lunilor iunie și iulie 2016, secretarul de stat a respins aceste căi de atac administrative, pe de o parte, ca fiind inadmisibile, în măsura în care fuseseră introduse de operatorii de nave, și, pe de altă parte, ca fiind neîntemeiate, în măsura în care fuseseră introduse de marinari, pentru motivul că simplul fapt că un marinar se înrolează pe o navă nu înseamnă că iese din spațiul Schengen, în sensul articolului 11 alineatul (1) din Codul Frontierelor Schengen. O astfel de ieșire nu ar avea loc decât atunci când marinarul în cauză se deplasează sau se află la bordul unei nave al cărei comandant a informat poliția portului maritim din Rotterdam cu privire la plecarea navei, iar aceasta părăsește ulterior în mod efectiv portul cu marinarii la bordul său.
- 23 Prin patru hotărâri din 17 mai 2017, rechtbank Den Haag (Tribunalul din Haga, Țările de Jos) a admis acțiunile introduse împotriva acestor decizii de J. și alții pentru motivul că, la momentul înrolării lor, marinarii în cauză au trecut o frontieră externă a statelor membre și au ieșit din spațiul Schengen, în sensul articolului 11 alineatul (1) din Codul Frontierelor Schengen. Astfel, din regimul derogatoriu prevăzut la articolul 11 alineatul (3) litera (c) și în anexa VII la acest cod, referitor la regimul marinarilor care coboară la țarm în timpul escalei, ar reieși că legiuitorul Uniunii consideră o trecere a unei frontiere externe debarcarea marinarilor de pe o navă care se află într-un port maritim sau îmbarcarea la bordul acesteia. Această apreciere ar fi coroborată cu articolul 36 și cu dispozițiile anexei IX la Codul de vize, în temeiul cărora autoritățile naționale competente pot elibera o viză de tranzit marinarilor pe durata călătoriei de la aeroportul de intrare la portul în care se înrolează.
- 24 Secretarul de stat a declarat apel împotriva acestor hotărâri la Raad van State (Consiliul de Stat, Țările de Jos).
- 25 Această instanță arată că, în mod regulat, unele nave rămân amarate în porturi maritime precum cel din Rotterdam timp de mai multe luni. Pe de altă parte, informațiile transmise de secretarul de stat nu ar permite repunerea în discuție a susținerii invocate în fața instanței menționate, potrivit căreia autoritățile competente din mai multe state membre aplică o șampilă de ieșire cu ocazia înrolării marinarilor, independent de aspectul dacă nava pe care s-au înrolat părăsește portul în termen scurt.
- 26 Instanța de trimitere consideră că nu reiese în mod clar din Codul Frontierelor Schengen la ce moment un marinar care a intrat în spațiul Schengen printr-un aeroport și care se deplasează pe cale terestră la o navă amarată pe termen lung într-un port maritim precum cel din Rotterdam, pentru a se înrola pe aceasta, trebuie să fie considerat că a ieșit din spațiul Schengen. În special, nu ar fi posibil să se determine cu claritate dacă o asemenea ieșire impune o plecare efectivă din spațiul Schengen. Astfel, Codul Frontierelor Schengen nu ar defini noțiunea de „ieșire”, prevăzută la articolul 11 alineatul (1) din acest cod, și nu ar stabili nici în ce loc frontierele externe ale statelor membre se situează exact, nici când sunt trecute. Problema dacă și, în cazul unui răspuns afirmativ, la ce moment trebuie să fie aplicată o șampilă de ieșire ar fi, așadar, incertă.

- 27 În aceste condiții, Raad van State (Consiliul de Stat) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Articolul 11 alineatul (1) din [Codul Frontierelor Schengen] trebuie interpretat în sensul că un resortisant al unei țări terțe care a intrat anterior în spațiul Schengen, de exemplu printr-un aeroport internațional, iese din spațiul Schengen, în sensul Codului Frontierelor Schengen, odată ce se înrolează în calitate de marinar pe o navă aflată deja într-un port maritim care constituie o frontieră externă, indiferent dacă și, în caz afirmativ, când va părăsi portul maritim cu acea navă? Sau, pentru a putea fi vorba despre o ieșire, trebuie să se stabilească mai întâi că marinarul va părăsi portul maritim la bordul navei maritime în cauză și, în caz afirmativ, se aplică un termen limită în care trebuie să aibă loc părăsirea portului și, în acest caz, în ce moment trebuie aplicată ștampila de ieșire? Sau un alt moment trebuie considerat drept «ieșire», în aceleași condiții sau în condiții diferite?”

Cu privire la întrebarea preliminară

- 28 Prin intermediul întrebării formulate, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 11 alineatul (1) din Codul Frontierelor Schengen trebuie interpretat în sensul că, atunci când un marinar care are calitatea de resortisant al unei țări terțe se înrolează pe o navă amarată pe termen lung într-un port maritim al unui stat care face parte din spațiul Schengen, în scopul de a efectua o muncă la bordul acesteia, înainte de a părăsi acest port pe nava respectivă, trebuie să se aplice o ștampilă de ieșire, atunci când aplicarea acesteia este prevăzută de acest cod, pe documentele de călătorie ale acestui marinar la momentul înrolării acestuia, chiar dacă nava respectivă nu părăsește portul menționat în termen scurt, sau la un moment ulterior acestei înrolări și, în acest din urmă caz, la ce moment precis.
- 29 Din elementele furnizate de instanța de trimitere reiese că amarajul pe termen lung constituie o practică în sectorul maritim în cadrul căreia navele rămân la chei sau ancorate într-un port pentru o perioadă care se poate ridica la mai multe luni, marinarii înrolați pe navele respective fiind prezenți în acest port în întreaga perioadă sau o parte din perioada în cursul căreia aceștia au fost înrolați pentru a efectua munca la bord.
- 30 Pentru a răspunde la întrebarea adresată, trebuie, cu titlu introductiv, să se amintească faptul că, astfel cum reiese din articolul 1 din acesta, Codul Frontierelor Schengen are ca obiect și principii dezvoltarea Uniunii în calitate de spațiu comun de libertate de circulație fără frontiere interne și stabilirea în acest scop a normelor aplicabile controlului asupra persoanelor la trecerea frontierelor externe ale statelor care fac parte din spațiul Schengen (a se vedea în acest sens Hotărârea din 14 iunie 2012, Association nationale d'assistance aux frontières pour les étrangers, C-606/10, EU:C:2012:348, punctul 23).
- 31 În temeiul articolului 2 punctul 2 din acest cod, noțiunea de „frontiere externe”, în sensul acestuia, vizează, printre altele, frontierele terestre și frontierele maritime ale statelor membre, „precum și aeroporturile [și] porturile maritime” cu condiția să nu fie „frontiere interne”, în sensul aceluiași cod, această din urmă noțiune privind, potrivit punctului 1 literele (b) și (c) din acest articol, printre altele, aeroporturile statelor membre destinate zborurilor interne și porturile maritime ale acestor state pentru legăturile interne regulate cu feribotul.
- 32 Potrivit articolului 5 alineatul (1) din Codul Frontierelor Schengen, „frontierele externe”, în sensul acestui cod, nu pot fi trecute, în principiu, decât pe la punctele de trecere a frontierei, care trebuie să fie comunicate de statele membre Comisiei. Potrivit articolului 2 punctul 8 din codul menționat, expresia „punct de trecere a frontierei” desemnează orice punct de trecere autorizat de autoritățile competente pentru trecerea acestor frontiere externe.

- 33 Conform articolului 11 alineatul (1) din Codul Frontierelor Schengen, în principiu, trebuie să se ștampileze sistematic toate documentele de călătorie ale resortisanților țărilor terțe, „la intrare” și „la ieșire” din spațiul Schengen. Astfel cum Curtea a avut deja ocazia să precizeze, o astfel de ștampilă materializează o autorizație de intrare sau de ieșire (Hotărârea din 26 iulie 2017, Jafari, C-646/16, EU:C:2017:586, punctul 52).
- 34 În speță, este cert că, pe de o parte, atât Aeroportul internațional Schiphol din Amsterdam, cât și portul maritim din Rotterdam, ambele situate pe teritoriul Țărilor de Jos, constituie un „aeroport” și, respectiv, un „port maritim” care intră în noțiunea de „frontiere externe” ale spațiului Schengen, astfel cum este definită la articolul 2 punctul 2 din Codul Frontierelor Schengen, și, pe de altă parte, Regatul Țărilor de Jos a notificat Comisiei ansamblul acestui port maritim ca reprezentând un „punct de trecere a frontierei”, în sensul articolului 2 punctul 8 din acest cod.
- 35 Pe de altă parte, nu se contestă nici că marinarii în discuție în litigiul principal au intrat în spațiul Schengen prin Aeroportul internațional Schiphol din Amsterdam, moment la care autoritățile neerlandeze competente au aplicat pe documentele lor de călătorie ștampila de intrare prevăzută la articolul 11 alineatul (1) din Codul Frontierelor Schengen, și că acești marinari s-au deplasat, ulterior, pe cale terestră în portul maritim din Rotterdam, în vederea înrolării lor la bordul unei nave amarrate pe termen lung în acest port, pe care și-au efectuat munca, fără ca aceasta din urmă să părăsească portul menționat. Este cert că, la sfârșitul acestei perioade de muncă la bord, marinarii menționați, după caz, fie s-au deplasat la Aeroportul internațional Schiphol din Amsterdam pe cale terestră, fie au părăsit portul pe nava în cauză.
- 36 În acest context, se pune problema de a se stabili momentul în care, în a doua dintre aceste situații, trebuie să fie aplicată ștampila de ieșire prevăzută la articolul 11 alineatul (1) din Codul Frontierelor Schengen pe documentele de călătorie ale acestor marinari.
- 37 J. și alții, precum și guvernul elen susțin că marinarii în discuție în litigiul principal ies din spațiul Schengen în momentul înrolării lor la bordul uneia dintre navele amarrate în portul maritim din Rotterdam, întrucât la acel moment trec frontiera externă care se află în acest port prezentându-se la un punct de trecere a frontierei. Ștampila de ieșire prevăzută la această dispoziție ar trebui să fie aplicată, așadar, pe documentele de călătorie ale acestor marinari la data înrolării lor, oricare ar fi, pe de altă parte, momentul plecării navei în cauză.
- 38 În schimb, guvernele neerlandez și german, precum și Comisia susțin în esență că marinarii în discuție în litigiul principal ies din spațiul Schengen în momentul în care nava pe care s-au înrolat părăsește efectiv portul maritim în cauză cu acești marinari la bordul său. Aceste guverne subliniază în această privință că o ieșire din acest spațiu impune astfel ca marinarii în cauză să treacă o frontieră externă geografică a spațiului Schengen, care este stabilită nu de Codul Frontierelor Schengen, ci de Convenția Organizației Națiunilor Unite asupra dreptului mării, care stabilește această frontieră la o distanță, în principiu, de 12 mile marine măsurate de la liniile de bază stabilite conform acestei convenții în apele teritoriale ale statelor membre în cauză. Ștampila de ieșire prevăzută la articolul 11 alineatul (1) din acest cod ar trebui, așadar, să fie aplicată pe documentele de călătorie ale acestor marinari, potrivit guvernului neerlandez și, respectiv, Comisiei, într-un termen rezonabil sau într-un termen iminent înainte de plecarea navei în cauză. În ceea ce privește guvernul german, acesta consideră că această ștampilă trebuie să fie aplicată în ziua ieșirii din spațiul Schengen atunci când a fost stabilită data plecării acestei nave.
- 39 Pentru a stabili momentul la care trebuie să fie aplicată o ștampilă de ieșire, în temeiul articolului 11 alineatul (1) din Codul Frontierelor Schengen, pe documentele de călătorie ale unui marinar care se află în situația descrisă la punctul 28 din prezenta hotărâre, trebuie să se examineze, într-o primă etapă, momentul la care acest marinar trebuie să fie considerat că a ieșit din spațiul Schengen, în

scopul, într-o a doua etapă, de a stabili, în funcție de momentul acestei ieșiri, momentul în care ștampila de ieșire prevăzută de această dispoziție trebuie să fie aplicată de autoritățile naționale competente.

- 40 În ceea ce privește, în primul rând, stabilirea momentului ieșirii din spațiul Schengen, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, rezultă atât din cerința aplicării uniforme a dreptului Uniunii, cât și din cea a principiului egalității că termenii unei dispoziții de drept al Uniunii care nu conține nicio trimitere expresă la dreptul statelor membre pentru a stabili sensul și domeniul său de aplicare trebuie, în mod normal, să primească în întreaga Uniune o interpretare autonomă și uniformă, independent de calificările utilizate în statele membre, ținând seama de termenii dispoziției în cauză, precum și de contextul său și de obiectivele urmărite de reglementarea din care face parte această dispoziție [a se vedea în acest sens, printre altele, Hotărârea din 9 noiembrie 2017, Maio Marques da Rosa, C-306/16, EU:C:2017:844, punctul 38, precum și Hotărârea din 3 octombrie 2019, X (Rezidenți pe termen lung – Resurse stabile, regulate și suficiente), C-302/18, EU:C:2019:830, punctul 26].
- 41 Rezultă că, în lipsa unei trimiteri, la articolul 11 alineatul (1) din Codul Frontierelor Schengen, la dreptul național, noțiunea de „ieșire” care figurează la această dispoziție trebuie considerată ca fiind o noțiune autonomă a dreptului Uniunii, ale cărei sens și domeniu de aplicare trebuie să fie identice în toate statele membre. Prin urmare, revine Curții obligația de a da acestui termen o interpretare uniformă în ordinea juridică a Uniunii.
- 42 În ceea ce privește, mai întâi, textul articolului 11 alineatul (1) din Codul Frontierelor Schengen, întrucât nici această dispoziție, nici orice altă dispoziție din acest cod, în special articolul 2 din acesta, nu cuprind definiția noțiunii de „ieșire” din spațiul Schengen, trebuie să se determine semnificația și domeniul de aplicare ale acestei noțiuni în conformitate cu sensul obișnuit al acesteia în limbajul curent (a se vedea în acest sens, printre altele, Hotărârea din 26 iulie 2017, Jafari, C-646/16, EU:C:2017:586, punctul 73, Hotărârea din 29 iulie 2019, Spiegel Online, C-516/17, EU:C:2019:625, punctul 65, și Hotărârea din 12 septembrie 2019, Koton Mağazacılık Tekstil Sanayi ve Ticaret/EUIPO, C-104/18 P, EU:C:2019:724, punctul 43).
- 43 Or, în sensul său obișnuit, noțiunea de „ieșire” din spațiul Schengen nu este ambiguă și trebuie să fie înțeleasă ca făcând referire la actul fizic de deplasare a unei persoane dintr-un loc care face parte din teritoriul spațiului Schengen la un loc care nu face parte din acest teritoriu (a se vedea prin analogie Hotărârea din 4 mai 2017, El Dakkak și Intercontinental, C-17/16, EU:C:2017:341, punctele 19-21, precum și Hotărârea din 31 mai 2018, Zheng, C-190/17, EU:C:2018:357, punctul 30).
- 44 În ceea ce privește, în continuare, contextul în care se înscrie articolul 11 alineatul (1) din Codul Frontierelor Schengen, trebuie să se observe de la bun început că din articolul 2 punctul 11 și din articolul 6 alineatul (2) din acest cod se poate deduce deja că o persoană nu iese din spațiul Schengen atât timp cât locuiește pe teritoriul unui stat care face parte din acest spațiu, aceste dispoziții asimilând spațiul Schengen „teritoriului statelor membre”.
- 45 În consecință, simpla împrejurare că o persoană a trecut un „punct de trecere a frontierei”, în sensul articolului 2 punctul 8 din codul menționat, unde s-a exercitat, astfel cum reiese din cuprinsul punctului 32 din prezenta hotărâre, controlul la frontierele externe impus de același cod nu înseamnă că această persoană a părăsit spațiul Schengen dacă este prezentă încă pe o parte a teritoriului unui stat care face parte din acest spațiu.
- 46 Rezultă că nu se poate considera că un marinar care, după ce a intrat pe teritoriul spațiului Schengen printr-un aeroport internațional situat într-un stat care face parte din acest spațiu, este prezent pe o navă amarată în unul dintre porturile maritime ale acestui stat, în perioada în care acesta își desfășoară activitatea la bord, a ieșit din spațiul Schengen.

- 47 Desigur, astfel cum s-a arătat la punctul 31 din prezenta hotărâre, articolul 2 punctul 2 din Codul Frontierelor Schengen definește noțiunea de „frontiere externe” ale spațiului Schengen ca vizând, pe de o parte, frontierele terestre și maritime ale statelor membre și, pe de altă parte, printre altele, aeroporturile și porturile maritime, cu condiția să nu fie vorba despre frontiere interne.
- 48 Această dispoziție vizează însă, astfel cum reiese din modul său de redactare, doar să asocieze anumite aeroporturi și porturi din statele care fac parte din spațiul Schengen cu frontierele externe ale acestuia exclusiv, în conformitate cu dispozițiile articolului 77 alineatul (2) litera (b) TFUE, în scopul de a facilita aplicarea concretă a controalelor asupra persoanelor la trecerea frontierelor externe ale spațiului Schengen.
- 49 Astfel, după cum susțin în esență guvernele neerlandez și german, controalele referitoare la trecerea frontierelor statelor membre care constituie frontiere externe ale spațiului Schengen trebuie să se efectueze într-un loc care permite organizarea practică și eficientă a acestora, fără ca acest loc să trebuiască să coincidă în mod necesar chiar cu locul de trecere a acestora.
- 50 În această privință, trebuie arătat că, în temeiul articolului 5 alineatul (2) litera (c) și al articolului 19 din Codul Frontierelor Schengen coroborate cu anexa VI la acest cod, controlul la frontierele maritime ale statelor membre poate fi efectuat, cu titlu derogatoriu, chiar în afara punctelor de trecere a frontierei vizate la articolul 2 punctul 8 din codul menționat, punctul 3.1.1 din această anexă precizând în această privință că verificarea navelor se poate face, după caz, în portul de sosire sau de plecare, într-o zonă prevăzută în acest scop, situată în imediata apropiere a navei, la bordul navei aflate în apele teritoriale, astfel cum au fost definite de Convenția Organizației Națiunilor Unite asupra dreptului mării, în timpul trecerii frontierelor sau, dacă s-a încheiat un acord în acest sens, chiar pe teritoriul unei țări terțe, la sosirea sau plecarea navei.
- 51 În plus, conform articolului 5 alineatul (1) din Codul Frontierelor Schengen coroborat cu articolul 2 punctele 8 și 10 din acest cod, controalele la frontierele externe ale spațiului Schengen au loc, în principiu, la punctele de trecere a frontierei care au fost autorizate de statele membre „pentru” trecerea acestor frontiere și sunt efectuate „ca răspuns exclusiv” la „intenția de a trece” o astfel de frontieră sau „la trecerea unei frontiere”.
- 52 Rezultă astfel că Codul Frontierelor Schengen se bazează pe premisa potrivit căreia controlul resortisanților din țări terțe la un punct de trecere a frontierei va fi urmat în scurt timp, chiar dacă persoana în cauză rămâne pentru moment pe teritoriul statului membru în cauză, de trecerea efectivă a frontierei externe a spațiului Schengen.
- 53 Din această perspectivă, prezentarea unei persoane la un punct de trecere a frontierei dintr-un port maritim al unui stat care face parte din spațiul Schengen nu ar putea, în sine, să fie asimilată faptului că această persoană părăsește spațiul Schengen, ci reflectă cel mult intenția acesteia, în majoritatea cazurilor, de a părăsi acest spațiu în termen scurt.
- 54 Cu toate acestea, în speță, este cert că un marinar angajat pentru a lucra la bordul unei nave care este amarată pe termen lung într-un astfel de port maritim nu are, în momentul în care se prezintă, în scopul înrolării sale pe această navă, la un punct de trecere a frontierei din portul maritim în cauză, intenția de a părăsi în termen scurt teritoriul statului membru în cauză și, prin aceasta, spațiul Schengen.
- 55 În sfârșit, în ceea ce privește obiectivul urmărit de articolul 11 alineatul (1) din Codul Frontierelor Schengen, trebuie amintit că acest cod se înscrie în cadrul mai general al unui spațiu de libertate, de securitate și de justiție, fără frontiere interne, în interiorul căruia este asigurată, conform articolului 3 alineatul (2) TUE și articolului 67 alineatul (2) TFUE, libera circulație a persoanelor, în corelare cu

măsuri adecvate privind controlul la frontierele externe (a se vedea în acest sens Hotărârea din 14 iunie 2012, *Association nationale d'assistance aux frontières pour les étrangers*, C-606/10, EU:C:2012:348, punctul 25).

- 56 Astfel cum reiese din considerentul (6) al codului menționat, controlul la frontiere externe ale statelor membre există nu numai în interesul statului membru la ale cărui frontiere externe se aplică, ci și în interesul tuturor statelor membre care au eliminat controlul la frontierele lor interne (a se vedea în acest sens Hotărârea din 14 iunie 2012, *Association nationale d'assistance aux frontières pour les étrangers*, C-606/10, EU:C:2012:348, punctul 24).
- 57 În acest context, verificările efectuate la punctele de trecere a frontierei în cadrul controalelor la frontiere vizează, potrivit articolului 2 punctul 11 din Codul Frontierelor Schengen, să se asigure că persoanele pot fi autorizate să intre pe teritoriul statelor membre sau să îl părăsească.
- 58 Or, astfel cum reiese din articolul 6 alineatul (1) din acest cod, șederile resortisanților țărilor terțe pe teritoriul spațiului Schengen pot fi de o perioadă de maximum 90 de zile într-o perioadă de 180 de zile, ceea ce implică luarea în considerare a ultimei perioade de 180 de zile precedente fiecărei zile de ședere.
- 59 În această privință, articolul 6 alineatul (2) din Codul Frontierelor Schengen precizează că, în scopul calculării respectării acestei durate maxime de ședere autorizate, „data intrării” și „data ieșirii” corespund cu „prima zi de ședere pe teritoriul statelor membre” și, respectiv, cu „ultima zi de ședere pe teritoriul statelor membre”.
- 60 În scopul de a asigura respectarea acestor dispoziții, articolul 11 alineatul (1) din Codul Frontierelor Schengen prevede principiul potrivit căruia ștampilele de intrare și de ieșire trebuie aplicate în mod sistematic pe documentele de călătorie ale resortisanților unor țări terțe pentru a se stabili cu certitudine, astfel cum reiese din considerentul (15) al acestui cod, data și locul de trecere a frontierei externe.
- 61 Astfel, conform articolului 8 alineatul (3) litera (a) punctul (iii) și litera (h) punctul (ii) din codul menționat, examinarea ștampilelor de intrare și de ieșire de pe documentele de călătorie ale resortisantului țării terțe în cauză vizează verificarea, prin compararea datelor de intrare și de ieșire, a faptului dacă persoana nu a depășit durata maximă de ședere autorizată pe teritoriul spațiului Schengen.
- 62 Rezultă că aplicarea ștampilelor de intrare și de ieșire este strâns legată de exercitarea de către autoritățile naționale competente a misiunii lor de control, în special al șederilor de scurtă durată în spațiul Schengen, pentru a combate, conform articolului 13 alineatul (1) din Codul Frontierelor Schengen, în special trecerile neautorizate (a se vedea în acest sens Hotărârea din 4 septembrie 2014, *Air Baltic Corporation*, C-575/12, EU:C:2014:2155, punctele 50 și 51).
- 63 Prin urmare, cu riscul de a permite unui resortisant al unei țări terțe, cu încălcarea obiectivului urmărit de articolul 11 alineatul (1) din Codul Frontierelor Schengen, să rămână în spațiul Schengen peste durata maximă de ședere autorizată, nu se poate considera că un astfel de resortisant a ieșit din spațiul Schengen atunci când este prezent încă pe teritoriul unui stat care face parte din acest spațiu.
- 64 Din cele de mai sus rezultă că nu se poate considera că un marinar care se înrolează pe o navă amarată pe termen lung în portul maritim dintr-un stat care face parte din spațiul Schengen, în scopul șederii în acest port în toată perioada în care a fost înrolat pentru a efectua munca la bord sau într-o parte din aceasta, a ieșit din acest spațiu în momentul în care s-a înrolat.

- 65 Această concluzie nu poate fi repusă în discuție de dispozițiile derogatorii prevăzute la articolul 5 alineatul (2) litera (c), la articolul 11 alineatul (3) litera (c) și la articolul 20 alineatul (1) litera (c) din Codul Frontierelor Schengen coroborate cu punctul 3 din anexa VII la acest cod, referitoare la șederea la țarm a marinarilor înrolați pe o navă care face escală într-un port maritim.
- 66 Astfel, este cert că aceste dispoziții, care au în esență ca obiect să relaxeze controalele marinarilor care nu sunt prezenți pe teritoriul statului membru în cauză decât pe durata escalei unei nave și în zona portului de escală, scutindu-i, printre altele, de obligația de a obține o ștampilă de intrare sau de ieșire pe documentele lor de călătorie, nu sunt aplicabile marinarilor care lucrează la bordul unei nave care este amarată pe termen lung într-un port maritim.
- 67 Pentru identitate de motive, nici dispozițiile prevăzute la articolele 35 și 36, precum și în anexa IX la Codul de vize privind vizele eliberate la frontierele externe și vizele de tranzit nu pot avea o incidență asupra concluziei care figurează la punctul 64 din prezenta hotărâre, din moment ce, în orice ipoteză, este cert că marinarii în discuție în litigiul principal nu erau în posesia unor astfel de vize.
- 68 În ceea ce privește, în al doilea rând, momentul la care trebuie să se aplice o ștampilă de ieșire pe documentele de călătorie într-o situație precum cea descrisă la punctul 28 din prezenta hotărâre, trebuie amintit că, potrivit chiar modului de redactare a articolului 11 alineatul (1) din Codul Frontierelor Schengen, această aplicare trebuie să aibă loc „la ieșirea” din spațiul Schengen.
- 69 Rezultă că o astfel de ștampilă trebuie aplicată cu ocazia unei astfel de ieșiri, aceasta corespunzând, astfel cum rezultă din cuprinsul punctelor 44-64 din prezenta hotărâre, trecerii unei frontiere externe a spațiului Schengen.
- 70 Or, în conformitate cu premisa evocată la punctul 52 din prezenta hotărâre, atunci când se stabilește că controlul persoanelor vizate la un punct de trecere a frontierei nu va fi urmat în scurt timp de trecerea unei frontiere externe a spațiului Schengen, este important ca ștampila de ieșire să fie aplicată pe documentele de călătorie ale acestora de către autoritățile naționale competente la un moment apropiat de această trecere, pentru a asigura, în conformitate cu obiectivul urmărit de Codul Frontierelor Schengen amintit la punctele 60-63 din această hotărâre, că aceste autorități rămân în măsură să controleze respectarea efectivă a limitelor șederii de scurtă durată în spațiul Schengen, ținând seama de durata reală de ședere a acestor persoane pe teritoriul acestui spațiu.
- 71 În speță, este cert că un marinar angajat pentru a lucra la bordul unei nave amarate pe termen lung într-un port maritim al unui stat care face parte din spațiul Schengen nu intenționează, în momentul înrolării sale pe această navă, să părăsească în termen scurt acest spațiu. Prin urmare, un astfel de marinar nu are dreptul să îi fie aplicată o ștampilă de ieșire pe documentele sale de călătorie la momentul acestei înrolări.
- 72 Numai atunci când plecarea acestei nave dintr-un astfel de port maritim către un loc situat în afara spațiului Schengen devine iminentă, această ștampilă de ieșire trebuie să fie aplicată pe documentele sale de călătorie.
- 73 Or, în această privință, este necesar să se arate că din cuprinsul punctului 3.1.5 din anexa VI la Codul Frontierelor Schengen reiese că comandantul unei nave este obligat să informeze autoritatea competentă despre plecarea navei „în timp util”, în conformitate cu normele în vigoare în portul respectiv.
- 74 Rezultă că ștampila de ieșire prevăzută la articolul 11 alineatul (1) din acest cod trebuie să fie aplicată pe documentele de călătorie ale unui marinar angajat la bordul unei nave amarate pe termen lung într-un port maritim al unui stat care face parte din spațiul Schengen la momentul la care comandantul navei în cauză informează autoritățile naționale competente despre plecarea iminentă a acestei nave.

- 75 Orice altă interpretare a acestei dispoziții ar fi de natură să faciliteze abuzurile și eludarea normelor stabilite de dreptul Uniunii pentru șederile de scurtă durată în spațiul Schengen, permițând șederea oricărui marinar resortisant al unei țări terțe fără limită de timp într-un port maritim care aparține teritoriului unui stat care face parte din spațiul Schengen.
- 76 În consecință, trebuie să se răspundă la întrebarea adresată că articolul 11 alineatul (1) din Codul Frontierelor Schengen trebuie interpretat în sensul că, atunci când un marinar care are calitatea de resortisant al unei țări terțe se înrolează pe o navă amarată pe termen lung într-un port maritim al unui stat care face parte din spațiul Schengen, în scopul de a efectua o muncă la bordul acesteia, înainte de a părăsi acest port pe nava respectivă, trebuie să se aplice o ștampilă de ieșire, atunci când aplicarea acesteia este prevăzută de acest cod, pe documentele de călătorie ale acestui marinar nu la momentul înrolării acestuia, ci atunci când comandantul navei respective informează autoritățile naționale competente despre plecarea iminentă a acesteia.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 77 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a cincea) declară:

Articolul 11 alineatul (1) din Regulamentul (UE) 2016/399 al Parlamentului European și al Consiliului din 9 martie 2016 cu privire la Codul Uniunii privind regimul de trecere a frontierelor de către persoane (Codul Frontierelor Schengen) trebuie interpretat în sensul că, atunci când un marinar care are calitatea de resortisant al unei țări terțe se înrolează pe o navă amarată pe termen lung într-un port maritim al unui stat care face parte din spațiul Schengen, în scopul de a efectua o muncă la bordul acesteia, înainte de a părăsi acest port pe nava respectivă, trebuie să se aplice o ștampilă de ieșire, atunci când aplicarea acesteia este prevăzută de acest cod, pe documentele de călătorie ale acestui marinar nu la momentul înrolării acestuia, ci atunci când comandantul navei respective informează autoritățile naționale competente despre plecarea iminentă a acesteia.

Semnături